C/2025/654

10.2.2025.

PREPORUKA VIJEĆA

od 21. siječnja 2025.

o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Danske

(C/2025/654)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263, a posebno njezin članak 17.,

uzimajući u obzir preporuku Komisije,

budući da:

OPĆA RAZMATRANJA

(1) Reformirani okvir gospodarskog upravljanja EU-a stupio je na snagu 30. travnja 2024. Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru ([1]), izmijenjena Uredba (EZ) br. 1467/97 o provedbi postupka u slučaju prekomjernog deficita ([2]) i izmijenjena Direktiva Vijeća 2011/85/EU o proračunskim okvirima država članica ([3]) glavni su elementi reformiranog okvira gospodarskog upravljanja EU-a. Cilj je tog okvira promicanje zdravih i održivih javnih financija te održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Okvir je više usmjeren na srednjoročno razdoblje te se njime ujedno potiče odgovornost na nacionalnoj razini, zajedno s djelotvornijom i koherentnijom provedbom propisa.

(2) Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni planovi koje države članice trebaju dostaviti Vijeću i Komisiji okosnica su novog okvira gospodarskog upravljanja. Dva su cilja tih planova: i. osigurati da se, među ostalim do kraja razdoblja prilagodbe, dug opće države uvjerljivo smanjuje ili da ostane na razboritim razinama te da se državni deficit u srednjoročnom razdoblju smanji i zadrži ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a i ii. osigurati provedbu reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima EU-a. Zato se u svakom planu treba preuzeti srednjoročna obveza o kretanju neto rashoda ([4]), čime se u principu uvodi proračunsko ograničenje tijekom trajanja plana, odnosno četiri ili pet godina (ovisno o redovnom trajanju zakonodavnog razdoblja u državi članici). Osim toga, u planu bi trebalo objasniti kako će država članica provedbom reformi i ulaganja odgovoriti na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra, osobito u preporukama za pojedinu zemlju (što, ovisno o slučaju, uključuje i one koje se odnose na postupak u slučaju makroekonomskih neravnoteža) i kako će država članica doprinijeti zajedničkim prioritetima Unije. Razdoblje fiskalne prilagodbe traje četiri godine i može se produljiti za najviše tri godine ako se država članica obveže da će provesti relevantne reforme i ulaganja koji ispunjavaju kriterije iz Uredbe (EU) 2024/1263.

(3) Komisija nakon dostave plana treba ocijeniti ispunjava li plan zahtjeve iz Uredbe (EU) 2024/1263.

([1]) Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Uredba Vijeća (EU) 2024/1264 od 29. travnja 2024. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1467/97 o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Direktiva Vijeća (EU) 2024/1265 od 29. travnja 2024. o izmjeni Direktive 2011/85/EU o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Neto rashodi kako su definirani u članku 2. Uredbe (EU) 2024/1263 znači državni rashodi bez i. izdataka za kamate, ii. diskrecijskih mjera na strani prihoda, iii. rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, iv. nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, v. cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te vi. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

(4) Vijeće zatim na preporuku Komisije treba donijeti preporuku kojom se utvrđuje kretanje neto rashoda dotične države članice i, ako je primjenjivo, potvrđuje skup obveza u pogledu reformi i ulaganja koje su temelj za produljenje razdoblja fiskalne prilagodbe.

RAZMATRANJA O NACIONALNOM SREDNJOROČNOM FISKALNO-STRUKTURNOM PLANU DANSKE

Proces prije dostave plana

(5) Danska je 20. rujna 2024. Vijeću i Komisiji dostavila svoj nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan.

Proces prije dostave plana

(6) Danska je prije dostave svojeg plana zatražila tehničke informacije ([5]), koje je Komisija dostavila 21. lipnja 2024. i objavila 20. rujna 2024. ([6]). U tehničkim informacijama navodi se razina strukturnog primarnog salda u 2028. koja je potrebna da se u srednjoročnom razdoblju deficit opće države održi ispod 3 % BDP-a, a dug opće države ispod 60 % BDP-a, čak i bez daljnjih proračunskih mjera nakon četverogodišnjeg razdoblja prilagodbe. Srednjoročno razdoblje definirano je kao razdoblje od deset godina nakon isteka razdoblja prilagodbe. Tehničke informacije sastavljaju se i dostavljaju državama članicama u dva scenarija: jedan podrazumijeva usklađenost sa zaštitnom mjerom za otpornost na deficit ([7]), u skladu s člankom 9. stavkom 3. Uredbe (EU) 2024/1263, a drugi bez te zaštitne mjere. U tehničkim informacijama za Dansku utvrđeno je da bi, na temelju pretpostavki Komisije na kojima se temelje prethodne smjernice dostavljene u lipnju 2024., kako bi se osigurala usklađenost s primjenjivim fiskalnim pravilima tijekom četverogodišnjeg razdoblja prilagodbe, strukturni primarni saldo na kraju razdoblja prilagodbe (2028., u scenariju bez zaštitne mjere za otpornost na deficit) trebao iznositi najmanje - 1,4 % BDP-a, prema tablici u nastavku. Informacije radi, uzme li se u obzir i zaštitna mjera za otpornost na deficit, strukturni primarni saldo trebao bi do kraja razdoblja prilagodbe (2028.) iznositi najmanje - 1,1 % BDP-a. Međutim, zaštitna mjera za otpornost na deficit nije zahtjev za Dansku, koja ispunjava uvjete za tehničke informacije.

Tablica 1: Tehničke informacije koje je Komisija dostavila Danskoj

Zadnja godina razdoblja prilagodbe	2028.
Minimalna vrijednost strukturnog primarnog salda (% BDP-a), scenarij bez zaštitne mjere za otpornost na deficit	- 1,4
Samo informativno: Minimalna vrijednost strukturnog primarnog salda (% BDP-a), scenarij sa zaštitnom mjerom za otpornost na deficit	- 1,1

Izvor: izračuni Komisije.

(7) U skladu s člankom 12. Uredbe (EU) 2024/1263, Danska i Komisija organizirale su tehnički dijalog u rujnu 2024. Glavne su teme dijaloga bile kretanje neto rashoda prema predviđanjima Danske i njegove temeljne pretpostavke (osobito potencijalni rast i proizvodni jaz te diskrecijske mjere, uključujući one jednokratne), kao i planirane reforme i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra te doprinosi zajedničkim prioritetima Unije za pravednu zelenu i digitalnu tranziciju, socijalnu i gospodarsku otpornost, energetsku sigurnost i izgradnju obrambenih sposobnosti.

([5]) Prethodne smjernice koje su dostavljene državama članicama i Gospodarskom i financijskom odboru sadržavaju tehničke informacije i. bez produljenja razdoblja prilagodbe od četiri godine i s produljenjem razdoblja prilagodbe na sedam godina i ii. sa zaštitnom mjerom za otpornost na deficit i bez te zaštitne mjere. Sadržavaju i glavne početne uvjete i temeljne pretpostavke koje je Komisija upotrijebila u okviru za srednjoročne projekcije državnog duga. Referentni smjer kretanja izračunan je na temelju metodologije opisane u Izvješću Komisije o održivosti duga za 2023. (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Temelji se na proljetnoj prognozi Europske komisije 2024. i njezinu srednjoročnom produljenju do 2033., a dugoročni rast BDP-a i troškovi starenja stanovništva u skladu su sa zajedničkim izvješćem Komisije i Vijeća o starenju stanovništva za 2024. (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#denmark.

([7]) U zaštitnoj mjeri za otpornost na deficit iz članka 8. Uredbe (EU) 2024/1263 utvrđeno je da godišnje poboljšanje strukturnog primarnog salda iznosi 0,4 postotna boda BDP-a (odnosno 0,25 postotnih bodova BDP-a u slučaju produljenja razdoblja prilagodbe) sve dok strukturni deficit ne bude manji od 1,5 % BDP-a.

(8) Prema informacijama koje je Danska navela u svojem planu, nije proveden postupak savjetovanja s relevantnim nacionalnim dionicima (uključujući socijalne partnere) prije njegove dostave kako je predviđeno u članku 11. stavku 3. Uredbe (EU) 2024/1263, u skladu s prijelaznim odredbama iz članka 36. stavka 1. točke (c) Uredbe (EU) 2024/1263.

(9) U planu se navodi da gospodarska vijeća u Danskoj dosljedno prate usklađenost s fiskalnim ciljevima i ocjenjuju održivost fiskalne politike, kao i općenite ekonomske politike, ali ne navode se pojedinosti o njihovu konkretnom doprinosu ni o tome kako se njihov rad odražava u planu.

(10) Plan je nakon dostave predstavljen u nacionalnom parlamentu.

Drugi povezani proces

(11) Vijeće je 21. listopada 2024. Danskoj uputilo nekoliko preporuka u kontekstu europskog semestra ([8]).

SAŽETAK I KOMISIJINA OCJENA PLANA

(12) U skladu s člankom 16. Uredbe (EU) 2024/1263 Komisija je ocijenila plan kako slijedi:

Kontekst: makroekonomsko i fiskalno stanje i izgledi

(13) U Danskoj je 2023. zabilježen rast gospodarske aktivnosti od 2,5 % zbog izvoza i privatne potrošnje. Prema jesenskoj prognozi Europske komisije 2024. očekuje se rast gospodarstva za 2,4 % u 2024. zbog neto izvoza te privatne i državne potrošnje. U 2025. predviđa se povećanje realnog BDP-a za 2,5 % jer će privatna i državna potrošnja i ulaganja dobiti dodatni zamah, a povećanjem zaliha osigurat će se pozitivan doprinos rastu. Očekuje se da će se realni BDP u 2026. povećati za 1,8 % jer će se nastaviti pozitivni trendovi privatne potrošnje i ulaganja. Tijekom razdoblja obuhvaćenog prognozom (tj. 2024. – 2026.), očekuje se smanjenje rasta potencijalnog BDP-a u Danskoj s 2,1 % na 1,7 % zbog smanjenja doprinosa rada koje proizlazi iz smanjenja broja zaposlenih osoba. Stopa nezaposlenosti u 2023. iznosila je 5,1 %, a Komisija predviđa da će u 2024. ([9]), 2025. i 2026. iznositi 5,8 %. Predviđa se povećanje inflacije (deflatora BDP-a) s - 3,8 % u 2023. na 1,6 % u 2024. odnosno na 2,2 % u 2025. i 1,9 % u 2026.

(14) Kad je riječ o fiskalnim kretanjima, suficit opće države u Danskoj iznosio je 2023. 3,3 % BDP-a. Prema Komisijinoj jesenskoj prognozi 2024., predviđa se da će u 2024. dosegnuti 2,3 % BDP-a, dodatno se smanjiti u 2025. na 1,5 % BDP-a, a u 2026. bez promjene politika na 0,9 % BDP-a. Komisijina jesenska prognoza 2024. uključuje nacrt proračuna Danske za 2025., koji je vlada nacionalnom parlamentu predložila u kolovozu 2024. Na kraju 2023. dug opće države iznosio je 33,6 % BDP-a. Prema Komisijinoj jesenskoj prognozi 2024., očekuje se da će se krajem 2024. udio duga u BDP-u smanjiti na 31,0 %. Predviđa se smanjenje na 29,3 % BDP-a krajem 2025. i 28,3 % krajem 2026. Komisija u svojoj fiskalnoj prognozi ne uzima u obzir obveze politike preuzete u srednjoročnim planovima sve dok one ne budu vjerodostojno najavljene i dovoljno detaljno razrađene u konkretne mjere politike.

Kretanje neto rashoda i glavne makroekonomske pretpostavke iz plana

(15) Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan Danske odnosi se na razdoblje 2025. – 2028 i četverogodišnju fiskalnu prilagodbu.

(16) Plan sadržava sve informacije propisane u članku 13. Uredbe (EU) 2024/1263.

(17) Planom se obvezuje na kretanje neto rashoda navedeno u tablici 2, što odgovara prosječnom rastu neto rashoda od 4,4 % u godinama od 2025. do 2028. Tehničke informacije (uz pretpostavku linearnog kretanja prilagodbe) u skladu su s prosječnim rastom neto rashoda od 5,8 % tijekom razdoblja prilagodbe (2025. – 2028.). Kretanje neto rashoda za koje je preuzeta obveza u planu trebalo bi rezultirati strukturnim primarnim saldom od 0,5 % ([10]) BDP-a na kraju

([8]) Preporuka Vijeća od 21. listopada 2024. o ekonomskoj, proračunskoj i strukturnoj politici te politici zapošljavanja Danske.
([9]) Povećanje stope nezaposlenosti u 2024. uglavnom je potaknuto izmjenom metodologije provođenja ankete o radnoj snazi.
([10]) Riječ je o iznosu koji odgovara strukturnom primarnom saldu izračunanom na temelju zajednički usuglašene metodologije. Strukturni primarni saldo koji Danska navodi u planu nije izravno usporediv s tehničkim informacijama jer se temelji na drukčijim tehničkim i konceptualnim pretpostavkama, kako se objašnjava u okviru 2.2 u planu.

razdoblja prilagodbe (2028.). To je više od minimalne razine strukturnog primarnog salda od - 1,4 % BDP-a u 2028. koju je Komisija navela u tehničkim informacijama od 21. lipnja 2024. ([11]) U planu se pretpostavlja rast potencijalnog BDP-a s 2,1 % u 2024. na 2,6 % u 2025. prije smanjenja na 0,9 % do 2028. Osim toga, u planu se očekuje povećanje stope rasta deflatora BDP-a za u prosjeku 2,1 % godišnje tijekom razdoblja 2025. – 2028. te njezina konvergencija na 2,0 % do 2028.

Tablica 2: Kretanje neto rashoda i glavne pretpostavke iz plana Danske

	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	Prosjek tijekom razdoblja trajanja plana 2025. – 2028.
Rast neto rashoda (godišnje, %)	7,2	5,0	5,7	3,8	2,9	4,4
Rast neto rashoda (kumulativno, od bazne godine 2023., %)	7,2	12,6	18,9	23,5	27,1	nije primjenjivo
Rast potencijalnog BDP-a (%)	2,1	2,6	1,2	1,3	0,9	1,5
Inflacija (rast deflatora BDP-a) (%)	2,0	1,7	2,6	2,0	2,0	2,1

Izvor: Srednjoročni fiskalno-strukturni plan Danske i izračuni Komisije.

Implikacije obveza o kretanju neto rashoda preuzetih u planu na dug opće države

(18) Ako se ostvare obveze o kretanju neto rashoda preuzete u planu i temeljne pretpostavke, dug opće države trebao bi se, prema planu, postupno povećavati s 32,8 % u 2024. na 35,6 % BDP-a na kraju razdoblja prilagodbe (2028.), prema tablici u nastavku. Očekuje se da će se nakon prilagodbe u srednjoročnom razdoblju (tj. do 2038.) udio duga nastaviti postupno povećavati u skladu s planom i do 2038. dosegnuti 44,4 % BDP-a.

Tablica 3: Kretanja duga i salda opće države u planu Danske

	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2038.
Dug države (% BDP-a)	33,6	32,8	31,4	32,7	33,9	35,6	44,4
Saldo države (% BDP-a)	3,3	1,9	1,0	0,4	0,3	- 0,1	- 0,8

Izvor: Srednjoročni fiskalno-strukturni plan Danske.

Tako bi prema planu dug opće države u srednjoročnom razdoblju ostao ispod referentne vrijednosti od 60 % BDP-a iz Ugovora. Stoga se na temelju obveza o provedbi politika i makroekonomskih pretpostavki iz plana kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim s kriterijem duga iz članka 16. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263.

([11]) Scenarij bez zaštitne mjere za otpornost na deficit.

Implikacije obveza o kretanju neto rashoda preuzetih u planu na saldo opće države

(19) Na temelju kretanja neto rashoda i pretpostavki iz plana, suficit opće države trebao bi se postupno smanjivati tijekom razdoblja prilagodbe prema deficitu od 0,1 % BDP-a do 2028. Stoga prema planu saldo opće države do kraja razdoblja prilagodbe (2028.) neće premašiti referentnu vrijednost od 3 % BDP-a. Osim toga, državni deficit tijekom deset godina nakon razdoblja prilagodbe (tj. do 2038.) neće premašiti 3 % BDP-a. Stoga se na temelju obveza o provedbi politika i makroekonomskih pretpostavki iz plana kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim s kriterijem deficita iz članka 16. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263.

Makroekonomske pretpostavke iz plana

(20) Plan se temelji na pretpostavkama koje se razlikuju od pretpostavki koje je Komisija dostavila Danskoj 21. lipnja 2024. Plan se temelji na različitim pretpostavkama za osam varijabli: početna točka (strukturni primarni saldo u 2024.), rast potencijalnog BDP-a, rast deflatora BDP-a, rast realnog BDP-a, nominalna kamatna stopa, fiskalni multiplikator, prilagodbe stanja i tokova te jednokratne mjere. U nastavku se navodi analiza tih razlika u pretpostavkama. Razlike u pretpostavkama koje najviše utječu na prosječni rast neto rashoda navedene su u nastavku, zajedno s analizom svake razlike zasebno.

— U planu se pretpostavlja da će strukturni primarni saldo 2024. biti niži od onoga iz pretpostavki Komisije. To doprinosi smanjenju gornjih granica rashoda, odnosno kretanju rasta neto rashoda u razdoblju prilagodbe u planu u usporedbi s onim iz pretpostavki Komisije. Manje povoljna pretpostavka u planu može se objasniti oslanjanjem plana na nacionalni koncept proizvodnog jaza koji se razlikuje od zajednički usuglašene metodologije i podrazumijeva viši ciklički doprinos. Iako se nacionalna ocjena proizvodnog jaza konceptualno razlikuje od zajednički usuglašene metodologije, donekle je potvrđuju druge procjene napetosti tržišta rada i pritisaka na kapacitete u gospodarstvu. Nadalje, nacionalna prognoza iz kolovoza 2024. temelji se na novijim podacima koji su u skladu s Komisijinom jesenskom prognozom 2024. Stoga se ta zahtjevnija pretpostavka smatra opravdanom.

— U planu se pretpostavlja da će rast potencijalnog BDP-a biti viši od onoga iz pretpostavki Komisije. To doprinosi većem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju prilagodbe u planu od onoga iz pretpostavki Komisije. Ta povoljnija pretpostavka iz plana u odnosu na pretpostavke Komisije može se objasniti oslanjanjem plana na nacionalne procjene koje se konceptualno razlikuju od onih iz zajednički usuglašene metodologije. Plan se temelji na nacionalnoj procjeni pozitivnog proizvodnog jaza u 2024., dok se u zajednički usuglašenoj metodologiji predlaže negativan proizvodni jaz. Da bi se premostio proizvodni jaz, potencijalni rast tijekom razdoblja prilagodbe u planu viši je. Više stope rasta potencijalnog BDP-a tijekom razdoblja prilagodbe kompenziraju se nižim stopama rasta potencijalnog BDP-a u nižem dijelu razdoblja projekcije. Zato su danske procjene stabilnije od onih iz Komisijina okvira za srednjoročne projekcije državnog duga, dok je kumulativni rast tijekom razdoblja projekcije i dalje nešto niži od rezultata dobivenih tom metodologijom. Stoga se u skladu s prijelaznim odredbama za prve nacionalne srednjoročne fiskalno-strukturne planove kako su utvrđeni u članku 36. stavku 1. točki (f) Uredbe (EU) 2024/1263 ta pretpostavka smatra opravdanom.

— U planu se pretpostavlja da će rast deflatora BDP-a biti niži od onoga iz pretpostavki Komisije. To doprinosi manjem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju prilagodbe u planu od onoga iz pretpostavki Komisije. Opreznija pretpostavka u planu može se objasniti oslanjanjem plana na nacionalnu prognozu iz kolovoza 2024. koja se temelji na novijim podacima. Stoga se ta pretpostavka smatra opravdanom.

— U planu se pretpostavlja da će prilagodbe stanja i tokova u prosjeku biti više od onih iz pretpostavki Komisije. To doprinosi većem prosječnom rastu udjela duga u razdoblju prilagodbe u planu te stoga i manjem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju prilagodbe od onih iz pretpostavki Komisije. Opreznija pretpostavka u planu može se objasniti time da država daje zajmove subjektima za socijalno stanovanje klasificiranima izvan državnog sektora te korištenjem novijih podataka u skladu s nacionalnom prognozom iz kolovoza 2024. Stoga se ta pretpostavka smatra opravdanom.

— U planu se pretpostavlja da će jednokratne mjere biti više od onih iz pretpostavki Komisije. To doprinosi većem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju prilagodbe u planu od onoga iz pretpostavki Komisije. Povoljnija pretpostavka u planu može se objasniti time što se u planu koriste podaci o realizaciji povezani s otplatom prekomjerno naplaćenog poreza na stambene nekretnine. Stoga se ta pretpostavka smatra opravdanom.

Preostale razlike ne utječu bitno na prosječni rast neto rashoda u odnosu na pretpostavke Komisije. Ukupno gledano, one doprinose manjem prosječnom rastu neto rashoda u planu od onoga navedenog u tehničkim informacijama. Sve razlike u pretpostavkama, promatrane zajedno, općenito dovode do nižeg prosječnog rasta neto rashoda u planu u odnosu na prosječni rast neto rashoda navedenog u tehničkim informacijama. Nadalje, Danska se u svojem planu obvezala na kretanje neto rashoda niže od tih gornjih granica. Komisija će ovu analizu pretpostavki iz plana uzeti u obzir pri budućim ocjenama usklađenosti s kretanjem neto rashoda.

Fiskalna strategija iz plana

(21) U skladu s indikativnom fiskalnom strategijom iz plana, preuzete obveze o neto rashodima u skladu su s većim državnim rashodima, konkretno zbog davanja prednosti javnim uslugama usmjerenima na građane, pri čemu se osigurava da se sredstva prilagođavaju ovisno o promjenama demografskog sastava, uključujući sve veći broj starijih osoba. Danska namjerava ojačati obrambene sposobnosti, osiguravajući da rashodi za obranu i sigurnost iznose najmanje dva posto BDP-a. Osim toga, vlada namjerava smanjiti poreze na osobni dohodak, što bi dovelo do nižih poreznih prihoda, uz postupno uvođenje reforme poreza na osobni dohodak od 2025. nadalje. Specifikacija mjera politike koje treba donijeti potvrđuje se ili prilagođava i kvantificira u godišnjim proračunima. U proračunu za 2025., koji je vlada u kolovozu 2024. dostavila nacionalnom parlamentu, navode se mjere politike koje će pomoći da se ispune obveze o neto rashodima za 2025.

Planirane reforme i ulaganja iznesene u planu kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima Unije

(22) U planu se opisuju planirane politike za reforme i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra, osobito u preporukama za Dansku, i doprinosi zajedničkim prioritetima EU-a. Plan uključuje 91 mjeru, od kojih se 11 podupire iz Mehanizma za oporavak i otpornost, dok ih se pet financira iz fondova kohezijske politike.

(23) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu pravedne zelene i digitalne tranzicije, što uključuje klimatske ciljeve utvrđene u Uredbi (EU) 2021/1119, plan sadržava dosljedan skup reformi i ulaganja. Više od 30 mjera doprinosi postizanju okolišnih ciljeva. Mjere za ublažavanje klimatskih promjena uključuju zelenu poreznu reformu industrije (uključenu u plan za oporavak i otpornost), povećanje poreza na dizelsko gorivo te reforme i ulaganja u području hvatanja i skladištenja ugljika kako bi se unaprijedio regulatorni okvir i povećala upotreba tehnologije (uključeno u plan za oporavak i otpornost). Plan uključuje i mjere za dekarbonizaciju cestovnog i zračnog prometa (preporuka o prometu za Dansku iz 2019.). Mjere za prelazak na kružno gospodarstvo (preporuke iz 2022. i 2023.) uključuju novi akcijski plan za plastični otpad, proširenje odgovornosti proizvođača za pakiranje i plastične proizvode za jednokratnu uporabu. Mjere za sprječavanje i kontrolu onečišćenja uključuju reforme za bolju regulaciju biocidnih kemikalija, pesticida te perfluoralkilnih i polifluoralkilnih tvari. One su dopunjene mjerama za rješavanje pitanja emisija iz poljoprivrede (preporuka iz 2024. o politici u području okoliša i upravljanju resursima). One uključuju sporazum o zelenoj Danskoj s poreznom reformom za ekvivalente CO2 u poljoprivredi, kao i ulaganja u prenamjenu zemljišta u prirodna područja te poboljšanje poljoprivrednih praksi (neke od njih uključene su u plan za oporavak i otpornost). U kombinaciji s ažuriranim planom za morska područja, te mjere doprinose zaštiti i obnovi bioraznolikosti i ekosustava. Plan uključuje devet mjera za potporu digitalnoj tranziciji (preporuke o proračunskom okviru i fiskalnom upravljanju iz 2020., 2021., 2022. i 2023.). Među njima su strategija za digitalizaciju koju čini 61 inicijativa (uključeno u plan za oporavak i otpornost), ulaganja u digitalizaciju javnih usluga i razvoj naprednih tehnologija za javni sektor, potpora digitalnoj transformaciji poduzeća (neka uključena u plan za oporavak i otpornost, druga uz potporu iz kohezijskih fondova) te ulaganja u poboljšanje širokopojasne pokrivenosti (uključeno u plan za oporavak i otpornost).

(24) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu socijalne i gospodarske otpornosti, što uključuje europski stup socijalnih prava, plan sadržava više od 40 inicijativa. Glavni su prioriteti iz plana u tom području jačanje danskih poduzeća i zapošljavanja. Mjere za poticanje poduzeća (preporuka o istraživanju i inovacijama izdana 2019.) uključuju veliko povećanje financijskih sredstava za poticanje poduzeća, paket za poduzetništvo i reforme za povećanje poreznih odbitaka za istraživanje i inovacije (uključeno u plan za oporavak i otpornost). Plan je snažno usmjeren na politike za poticanje zapošljavanja, uključujući reformu poreza na osobni dohodak, nekoliko izmjena sustava potpore, kojima se pravo na obrazovni poticaj od 110 posto naknade za nezaposlenost čini trajnim, kao i reforme za povećanje pristupa međunarodnom tržištu rada. U plan je uključen i niz inicijativa o jednakim mogućnostima

i pristupu tržištu rada. Mjere za obrazovanje i osposobljavanje (preporuka iz 2019.) uključuju reforme osnovnoškolskog i višeg obrazovanja te ulaganja u poboljšanje SOO-a i obrazovanja odraslih, posebno u području zelene tranzicije (uključeno u plan za oporavak i otpornost) (preporuka o vještinama iz 2023.). U plan je uključen niz inicijativa o pravednim uvjetima rada, kao što su reforme za poboljšanje radnog okruženja. U plan je uključen niz inicijativa za socijalnu zaštitu i uključivost, pri čemu se Zakonom o djeci uvodi reforma za unaprjeđenje prava djece, pojednostavnjenje sustava davanja za bolest i trajno produženje kartice za socijalna isključenja od 2025. Kad je riječ o zdravstvu (preporuka iz 2020.), u plan je uključena reforma lokalnog sustava zdravstvene skrbi kako bi se u cijeloj Danskoj bolje rasporedili osoblje i resursi u zdravstvu, ulaganja u području psihijatrije, hitnu zdravstvenu skrb i bolničku infrastrukturu. To nadopunjuje i reforma sektora dugoročne skrbi te osposobljavanje osoblja za brigu o osobama s invaliditetom. Mjere za stanovanje (preporuke iz 2022. i 2023.) uključuju reformu poreza na stambene nekretnine koja je stupila na snagu 2024. te ulaganja u socijalno stanovanje.

(25) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu energetske sigurnosti, plan sadržava dosljedni niz mjera koje odgovaraju preporukama o obnovljivim izvorima energije, energetskoj infrastrukturi i mrežama upućenim Danskoj 2022. i 2023. Mjere za povećanje dostupnosti i upotrebe zelenog grijanja uključuju ulaganja u ubrzavanje uvođenja centraliziranog grijanja i poticaje za kućanstva da prijeđu s plinskog na zeleno grijanje (uključeno u plan za oporavak i otpornost). Za niskougljična i održiva goriva plan sadržava ulaganja u izgradnju kapaciteta elektrolizatora od 4 do 6 GW do 2030., ulaganja u tehnologije pretvaranja električne energije u drugi oblik, uz potporu inicijative REACT-EU i fondova za pravednu tranziciju te dva važna projekta od zajedničkog europskog interesa u području vodika. Mjere za povećanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora uključuju reforme za ubrzavanje izdavanja dozvola preko nacionalne radne skupine za energetsku krizu (uključeno u plan za oporavak i otpornost), kao i ulaganja usmjerena na učetverostručivanje proizvodnje obnovljive energije na kopnu do 2030., povećanje proizvodnje energije vjetra na moru, uz dva otoka energije. Njih nadopunjuju mjere za jačanje otpornosti sustava električne energije, primjerice širenjem mreže i ažuriranjem okvira za poduzeća koja upravljaju energetskom mrežom. Mjere za diversifikaciju izvora opskrbe, kojima je obuhvaćeno smanjenje ovisnosti o fosilnim gorivima s podrijetlom izvan Unije, uključuju ulaganja u privremeno povećanje izvlačenja plina iz danskih polja u Sjevernom moru te povećanje proizvodnje bioplina.

(26) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu obrambenih sposobnosti, plan sadržava desetogodišnji okvirni sporazum za dansku obranu u razdoblju 2024. – 2033. u kojem se potrošnja za obranu povećava za 190 milijardi DKK u dotičnom razdoblju (što u prosjeku odgovara iznosu od 0,7 % BDP-a za 2023. godišnje). Osim toga, Danska je dodijelila više od 60 milijardi DKK za vojnu potporu Ukrajini od 2023. do 2028. Očekuje se da će zbog svega toga godišnja potrošnja za obranu iznositi više od 2 % BDP-a od 2023. do kraja razdoblja okvirnog sporazuma.

(27) Plan sadržava informacije o dosljednosti i, prema potrebi, komplementarnosti s fondovima kohezijske politike i planom za oporavak i otpornost Danske. Dostupne su informacije o nekoliko mjera u planu koje su uključene u plan za oporavak i otpornost te doprinose zelenoj i digitalnoj tranziciji. U planu se spominju i mjere financirane u okviru strukturnih fondova i dodaju određene kontekstualne informacije o međudjelovanju fondova kohezijske politike i nacionalnih politika za rješavanje zajedničkih prioriteta EU-a i preporuka za pojedinu zemlju.

(28) Planom se nastoji doprinijeti ostvarivanju potrebnih javnih ulaganja u Danskoj povezanih sa zajedničkim prioritetima EU-a. Kad je riječ o pravednoj zelenoj i digitalnoj tranziciji, potrebe Danske za ulaganjima povezane su s njezinom obvezom smanjenja emisija stakleničkih plinova za 70 % do 2030. u usporedbi s razinama iz 1990. i postizanja klimatske neutralnosti do 2045. U planu se navode i potrebe za ulaganjima povezanima s umjetnom inteligencijom, digitalnim vještinama i digitalizacijom poduzeća. Kad je riječ o socijalnoj i gospodarskoj otpornosti, potrebe za ulaganjima povezane su s demografskim promjenama, povećanjem zapošljavanja i vještina te pružanjem javnih usluga u području socijalne skrbi. Potrebe za ulaganjima povezane s energetskom sigurnošću odnose se na postupno ukidanje plina, neovisnost o ruskom plinu i okvir za nove tehnologije kao što je pretvaranje električne energije u drugi oblik. Kad je riječ o obrani, plan uključuje povećanje potrošnje za obranu na više od 2 % BDP-a u skladu s obvezama u okviru NATO saveza. Tablica o potrebama za ulaganjima nadopunjena je opsežnim popisom mjera koje se odnose na zajedničke prioritete.

Zaključak ocjene Komisije

(29) Komisija općenito smatra da plan Danske ispunjava zahtjeve iz Uredbe (EU) 2024/1263.

OPĆI ZAKLJUČAK VIJEĆA

(30) Vijeće pozdravlja srednjoročni fiskalno-strukturni plan Danske i smatra da bi njegova potpuna provedba doprinijela osiguravanju zdravih javnih financija, održivosti javnog duga te održivog i uključivog rasta.

(31) Vijeće prima na znanje Komisijinu ocjenu plana. Međutim, Vijeće poziva Komisiju da svoju ocjenu planova u budućnosti iznosi u zasebnom dokumentu od preporuka Komisije za preporuke Vijeća.

(32) Vijeće prima na znanje Komisijinu ocjenu kretanja neto rashoda i glavnih makroekonomskih pretpostavki iz plana, među ostalim u odnosu na prethodne smjernice Komisije, kao i implikacije kretanja neto rashoda iz plana na državni deficit i dug. Vijeće prima na znanje ocjenu Komisije da su makroekonomske i fiskalne pretpostavke, iako se u nekim slučajevima razlikuju od pretpostavki Komisije, među ostalim kako bi se u obzir uzeli ažurirani makroekonomski i fiskalni podaci, općenito gledano opravdane i potkrijepljene uvjerljivim ekonomskim argumentima. Vijeće prima na znanje široku fiskalnu strategiju iz plana i rizike u pogledu gospodarskih izgleda koji bi mogli utjecati na realizaciju makroekonomskog scenarija i temeljnih pretpostavki, kao i na ostvarenje kretanja neto rashoda iz plana. Vijeće posebno pozdravlja činjenicu da je Parlament raspravljao o planu. Vijeće također prima na znanje da bi geopolitički rizici mogli stvoriti pritisak na rashode za obranu.

(33) Vijeće očekuje od Danske da bude spremna prema potrebi prilagoditi svoju fiskalnu strategiju kako bi ostvarila kretanje neto rashoda. Vijeće će pomno pratiti gospodarska i fiskalna kretanja, uključujući ona na kojima se temelji scenarij plana.

(34) Vijeće smatra da je prije sljedećeg kruga fiskalnog nadzora potrebno pravodobno održati dodatne rasprave kako bi se postiglo zajedničko razumijevanje implikacija kumulativnih stopa rasta neto rashoda u okviru godišnjeg nadzora.

(35) Vijeće prima na znanje Komisijin opis potreba i namjera u pogledu reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra te naglašava da je važno osigurati provedbu tih reformi i ulaganja. Vijeće će na temelju Komisijinih izvješća ocijeniti te reforme i ulaganja te pratiti njihovu provedbu u okviru europskog semestra.

(36) Vijeće sa zanimanjem očekuje godišnja izvješća Danske o napretku, koja će prije svega sadržavati informacije o napretku u ostvarenju kretanja neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće te o provedbi širih reformi i ulaganja u kontekstu europskog semestra.

(37) Vijeće bi u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2024/1263 Danskoj trebalo preporučiti kretanje neto rashoda kako je navedeno u planu,

PREPORUČUJE da Danska:

1. osigura da rast neto rashoda ne bude veći od maksimuma iz Priloga I. ovoj Preporuci.

Sastavljeno u Bruxellesu 21. siječnja 2025.

Za Vijeće

Predsjednik

A. DOMAŃSKI

PRILOG I.

Maksimalne stope rasta neto rashoda
(godišnje i kumulativne stope rasta, u nominalnom smislu)

Danska

Godine		2025.	2026.	2027.	2028.
Stope rasta (%)	Godišnje	5,0	5,7	3,8	2,9
	Kumulativne (*)	12,6	18,9	23,5	27,1

(*) Kumulativne stope rasta izračunate su u odnosu na baznu godinu 2023. Kumulativne stope rasta upotrebljavaju se pri godišnjem praćenju *ex post*usklađenosti na kontrolnom računu.